

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

DOI: [https://doi.org/10.25140/2410-9576-2024-1\(28\)-339-356](https://doi.org/10.25140/2410-9576-2024-1(28)-339-356)

УДК 338.242:[339.727.3:334.78](477)

JEL Classification: G38; G21

Ольга Кальченко

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Національний університет «Чернігівська політехніка» (Чернігів, Україна)
E-mail: onkalchenko.2014@gmail.com. **ORCID:** <http://orcid.org/0000-0002-7120-9843>
ResearcherID: [H-2185-2014](https://orcid.org/0000-0002-7120-9843) **Scopus Author ID:** [57220056099](https://orcid.org/0000-0002-7120-9843)

Юрій Іванович Семенюк

аспірант кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Національний університет «Чернігівська політехніка» (Чернігів, Україна)
E-mail: semenyuk75@gmail.com. **ORCID:** <https://orcid.org/0009-0000-9446-6239>

**ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА МІЖНАРОДНОГО КРЕДИТУВАННЯ
КОРПОРАТИВНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ В УКРАЇНІ**

Анотація. У статті визначено місце та роль держави у формуванні політики міжнародного кредитування корпоративного сектору економіки. Приведений огляд законодавчих ініціатив у сфері підприємництва та шляхів їх підтримки за кредитними і грантовими програмами. Детально проаналізована Стратегія розвитку фінансового сектору України до 2025 року та визначено три етапи кризових явищ в економіці держави, на основі яких, було впроваджено державну підтримку міжнародного кредитування корпоративного сектора економіки. Структуровані динамічні показники позиції України в міжнародних рейтингах, що включають в себе: індекс конкурентності, індекс легкості ведення бізнесу, індекс економічної свободи та індекс інвестиційної привабливості. Проведений ґрунтовний аналіз сильних та слабких сторін кредитування бізнес-середовища, пов'язаного з корпоративним сектором економіки за оцінкою міжнародних організацій.

Ключові слова: кредитування, міжнародні організації, державна програма кредитування, корпоративний сектор економіки, МСП, міжнародні кредитні програми, гранти, суб'єкти підприємництва, галузевий розвиток, інвестиційне кредитування.

Рис.: 4. Табл.: 1. Бібл.: 22.

Постановка проблеми. Однією з основних та найважливіших задач сталого розвитку держави й міжнародних відносин є розвиток програми фінансової підтримки корпоративного сектору економіки України. У цьому випадку корпоративний сектор економіки держави найбільше представлений малим та середнім бізнесом (МСП). Саме МСП становить найбільше накопичення людського робочого потенціалу й розглядається державою як основа середнього класу її громадян та базис для відкриття нових робочих потужностей та робочих місць. Представники корпоративного сектору економіки, стикнулись із неба-

---

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

ченими критичними процесами, що почалися з 2020 року, а саме коронавірусні обмеження, щодо відвідування громадських місць, карантинні обмеження та самоізоляція громадян. Ці процеси негативно вплинули на розвиток корпоративного сектору та призвели до скорочення виробничих потужностей, закриття підприємств або консервація їхньої роботи на певний термін і, як наслідок, відтік робочої сили. Вдруге корпоративний сектор був змушений призупинити власну діяльність або переносити свої виробничі потужності через повномасштабні воєнні дії на території держави на початку 2022 року, що спричинило занепад майже всіх галузей економіки. Усі ці фактори є визначальними для економіки будь-якої країни і можуть негативно впливати на показники розвитку ВВП, тому Україна та її міжнародні партнери створили відповідні урядові та приватні програми для підтримання розвитку корпоративного сектору економіки держави. Проте виникають такі питання: як залучати кошти; кому вони повинні бути розподілені першочергово; хто буде здійснювати їх освоєння та контролювати правильність розподілу фінансовими потоками й інші важливі питання. Таким чином, державна підтримка міжнародного кредитування корпоративного сектору економіки є однією з найактуальніших проблем, що потребує дослідження та глибокого аналізу.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Теоретичні й методичні засади державної підтримки міжнародного кредитування корпоративного сектору економіки та інші питання щодо розвитку міжнародного фінансування і грантової підтримки МСП розглянуто в працях вітчизняних і закордонних учених, таких як: Т. І. Лепейко, В. В. Стадник, Н. А. Хрущ, Г. А. Чередніченко, Т. Л. Томнюк, Б. Г. Сені та інші. Попри значну кількість наукових праць у цій сфері, питання формування та нормування оптимальної системи державної підтримки міжнародного кредитування є недостатньо розкритими та потребують глибшого дослідження. Саме в сучасних реаліях повномасштабних воєнних дій, що охоплюють велику частину держави, є необхідність глибшого вивчення цієї теми, а представлені результати дослідження мають критичне значення для вчасного реагування на загрози, що постають перед корпоративним сектором економіки і його контактах із міжнародними інституціями. Ці та інші питання зумовили актуальність теми дослідження.

Виділення недосліджених частин загальної проблеми. Державна підтримка міжнародного кредитування корпоративного сектора економіки в Україні почала формуватися з початку 2000-х років, але

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

велика кількість грантових проєктів почала зароджуватися лише з 2014 року. Починає розвиватися державно-приватне партнерство, основою якого стають міжнародні програми кредитування від різних країн світу, найбільше це європейські ініціативні програми фінансування. Ці програми сприяють поліпшенню ділового середовища в державі, проте основне питання, що постає в дослідженні, як і хто може розподіляти ці програми. Для підтримки бізнесу в період активних воєнних дій держава спрямовує зусилля, щоб адаптувати можливості фінансування до вимог тих бізнесових напрямів, які потребують особливої уваги. Розширення напрямів реалізації державних програм сприятиме відновленню підприємств, збереженню робочих місць, сплаті податків. Крім того, представники державних органів влади координують податкові механізми, НБУ проводить валютну лібералізацію, що сприятиме розширенню можливостей для міжнародних партнерів спрямовувати фінансування на відновлення української економіки. Ці та інші питання є актуальними й потребують ґрунтовного дослідження, що й зумовило актуальність вибраної теми.

Мета статті. Метою цього дослідження є аналіз державної підтримки міжнародного кредитування корпоративного сектору економіки та розкриття сутності ключових міжнародних програм з розвитку МСП.

Виклад основного матеріалу. Роль держави у формуванні ефективної політики розвитку корпоративного сектору економіки є визначальною. Саме держава при цьому виступає законодавчим регулятором взаємовідносин у сфері підприємництва та надає широкі можливості для подальшого розвитку бізнесу. Уряд України розробляє та імплементує державні програми фінансування корпоративного сектору економіки, переважно представленим МСП для сприяння економіки. Малі та середні підприємства є головним стовпом економічного розвитку та соціальної стабільності в країні, і їх підтримка має стратегічне значення. В Україні під поняттям «державна підтримка корпоративного сектору економіки» маються на увазі проведені та впроваджені превентивні державні заходи сприяння в інтересах суб'єктів господарювання, що створюють для них суттєві переваги в ринкових умовах роботи [1]. Основним документом роботи з міжнародними кредитними програмами є «Стратегія розвитку фінансового сектору України до 2025 року», а саме її підрозділ «Міжнародні зобов'язання України у сфері фінансових послуг, які передбачено імплементувати в

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

межах дорожньої карти реалізації Стратегії розвитку фінансового сектору України до 2025 року». Основним законодавчим актом у роботі з цим сегментом бізнесу є Закон України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні».

Стратегія розвитку фінансового сектору України до 2025 року бере свій початок від формування трьох етапів кризових явищ в економіці держави, а саме [17]:

- 2014-2016 роки – макроекономічні показники показували критичні значення, а політична криза 2014 року, окупація Криму та окремих районів Донецької і Луганської областей спровокували падіння реального ВВП на 6,6 та 9,8 % відповідно у 2014 та 2015 роках. У ці роки міжнародні організації починають заходити в корпоративний сектор економіки для підтримання діючих критично-важливих підприємств, переважно загальнодержавного значення;

- 2016-2020 роки – незважаючи на банківську кризу та коронавірусні обмеження, відбувається прогрес у розвитку міжнародного кредитування, програма міжнародної підтримки починає працювати із сектором МСП, переважно в аграрній сфері, відбувається розбудова повноцінного ринкового конкурентоспроможного середовища корпоративного сектору економіки згідно зі стандартами Європейського Союзу;

- 2021-2024 роки – розширення можливостей впровадження інновацій завдяки міжнародним програмам розвитку, критичний момент було пройдено протягом 2022 року, коли через повномасштабні воєнні дії припинилося фінансування всіх міжнародних програм кредитування.

Основною умовою розвитку МСП в умовах ринкової економіки є конкурентний фактор, проте в найрозвиненіших країнах світу представники великого бізнесу безпосередньо не конкурують із представниками малого підприємництва, а реалізують принцип загальної кооперації великих і малих підприємств. Повномасштабні воєнні дії з 2022 року сильно вплинули на здатність МСП повноцінно працювати, повністю або майже повністю припинили роботу 49,1 % МСП, приблизно 44 % підприємств східних та північно-східних регіонів перевезли свої виробничі потужності та персонал у західні регіони держави. За таких обставин, можемо проаналізувати позиції України в міжнародних рейтингах (табл. 1).

Як видно із табл. 1, за всіма показниками позиції нашої країни в рейтингах знизились, це пов'язано з погіршенням інвестиційної привабливості, неможливістю вільно експортувати виготовлену продукцію через блокування портової інфраструктури та інші фактори, пов'язані з воєнними діями.

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

Таблиця 1

Динамічні показники позиції України в міжнародних рейтингах

Показник рейтингу	Місце України в рейтингу по роках					Абсолютні зміни 2023 року порівняно з 2019 роком
	2019	2020	2021	2022	2023	
Індекс конкурентності	85	82	84	97	94	-9
Індекс легкості ведення бізнесу	71	64	65	82	80	-9
Індекс економічної свободи	135	134	127	139	141	-6
Індекс інвестиційної привабливості	2,9	2,5	2,4	3,1	3,1	-0,2

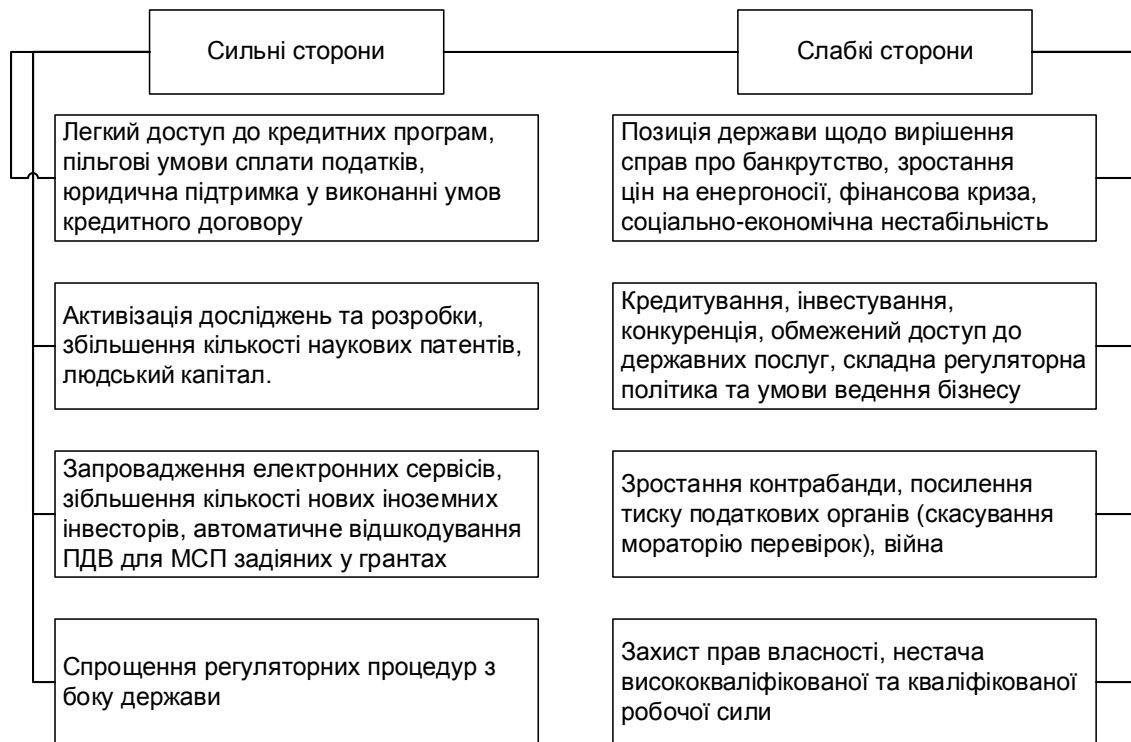
Джерело: структуровано автором на основі [4].

Аналіз охоплює період п'яти років з 2019 по 2023 роки та п'ять показників рейтингу, такі як: індекс конкурентності, індекс легкості ведення бізнесу, індекс економічної свободи та індекс інвестиційної привабливості. Найгірші показники спаду позицій демонструють показники індексу конкурентності та індексу легкості ведення бізнесу – вони втратили по 9 позицій, що зумовлено такими факторами, як повномасштабні військові дії, наслідки подолання кризи після коронавірусної пандемії та нестабільна підтримка фінансування державних програм. Спираючись на табл. 1, проаналізуємо сильні та слабкі сторони кредитування бізнес-середовища, пов'язаного з корпоративним сектором економіки за оцінкою міжнародних організацій (рис. 1).

Як бачимо із рис. 1, корпоративний сектор економіки, залучений у міжнародні кредитні програми, стикається з низкою проблем. Основні з них безпосередньо пов'язані з нерегульованістю законодавчих норм як на загальнонаціональному рівні, так і на рівні місцевих громад. Загалом ситуація виглядає таким чином, що пріоритет у міжнародних кредитних програмах надається стратегічно важливим для економіки підприємствам та підприємствам, що виробляють товари першої необхідності. Слід детальніше розглянути загальнонаціональні програми кредитної та грантової підтримки.

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

Рис. 1. Сильні та слабкі сторони кредитування бізнес-середовища, пов'язаного з корпоративним сектором економіки за оцінкою міжнародних організацій

Джерело: згруповано автором на основі [8, 21].

Грантова підтримка держави представлена такими програмами, як «єРобота», «Власна справа» та державною кредитною програмою «Доступні кредити 5-7-9» (рис. 2).

Національні програми фінансування для МСП та корпоративного сектору економіки представлені в Україні переважно програмами з інвестиційного кредитування на відносно сприятливих або пільгових умовах кредитування [3; 13; 14]. Загалом перераховані програми кредитування та грантової підтримки, відрізняються як за регіональним принципом, наприклад, програми кредитування FinancEast, що ставлять за базу кредитування бізнес-об'єкти, розташовані на сході держави, так і за галузевими напрямками підтримки, такими як: підтримка агробізнесу та його енергоефективності, підтримка інноваційного розвитку територіальних громад та соціального інвестування окремих некомерційних стартапів тощо [20; 22].

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

Рис. 2. Національні програми фінансування корпоративного сектору економіки

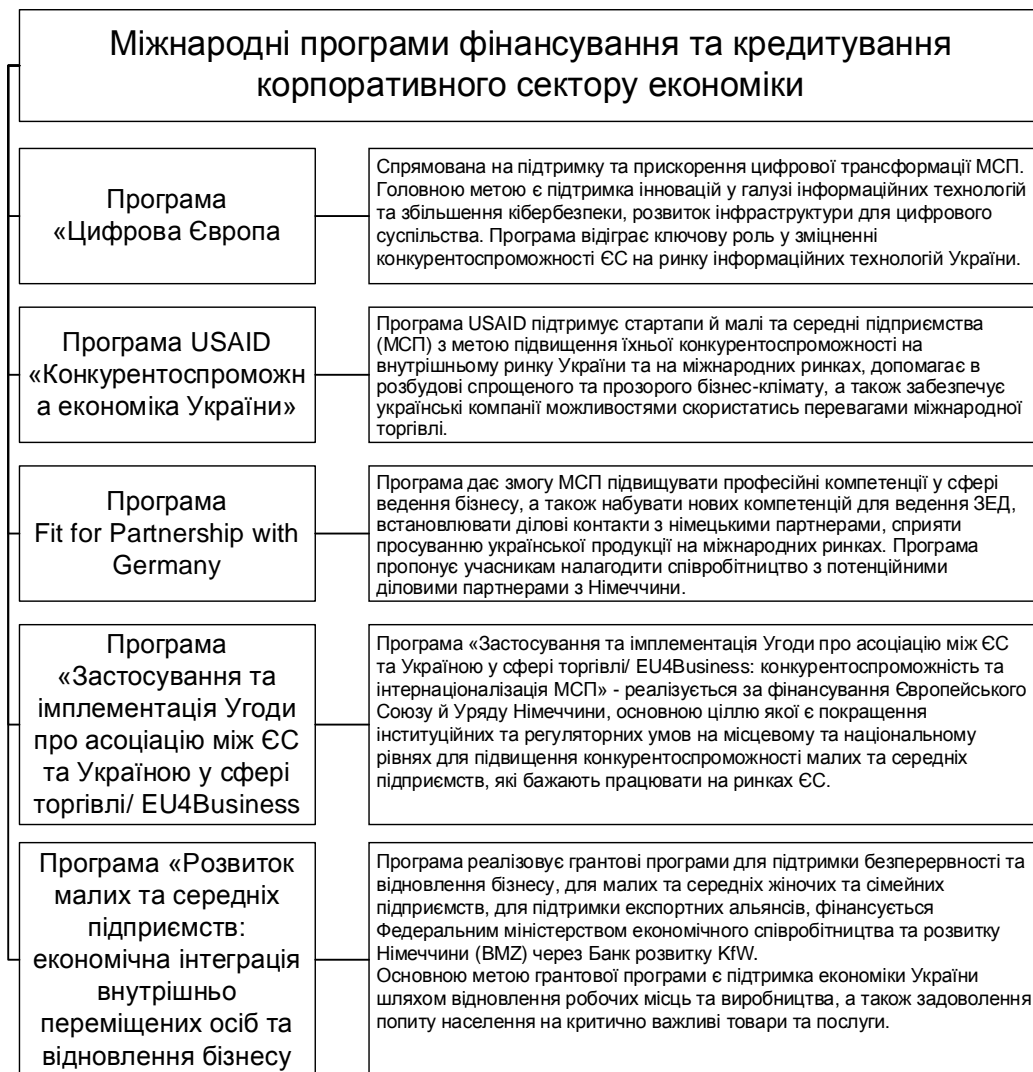
Джерело: згруповано автором на основі [7; 9].

Як бачимо з рис. 2, національні програми фінансування та кредитування корпоративного сектору економіки є досить потужними, охоплюють значну кількість учасників та дають можливість розвитку МСП у різних регіонах держави. Крім представлених програм, є регіональні програми фінансування та кредитування, що точково охоплюють розвиток МСП в окремих областях країни. На державному рівні перелі-

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

чені програми доповнюються фінансуванням через міжнародні організації та іноземних партнерів для забезпечення додаткового фінансування окремо взятих проєктів, у яких держава зацікавлена особисто й не може покрити їх загальнопередбаченим грантово-кредитним фондом. Такі проєкти допомагають розвивати експортні потужності та залучати додаткові іноземні інвестиції.

Розглянувши національні програми фінансування та кредитування корпоративного сектору економіки, слід звернути увагу на міжнародні програми кредитування та фінансування МСП в Україні (рис. 3).

Рис. 3. Міжнародні програми кредитування та фінансування корпоративного сектору економіки в Україні

Джерело: згруповано автором на основі [5; 6].

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

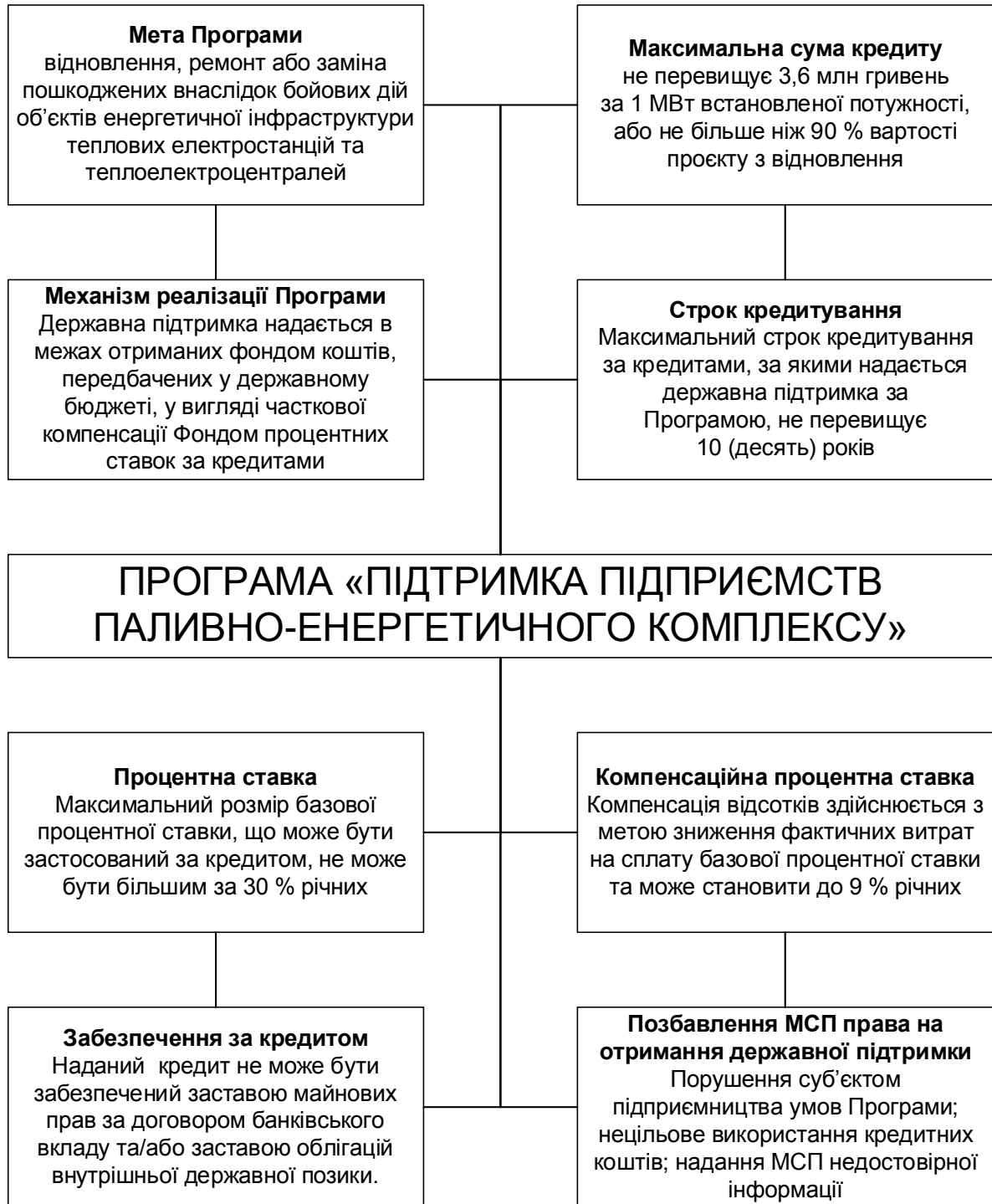
Фінансування приведених міжнародних кредитних програм, що ми бачимо на рис. 3, надається як в іноземній валюті, так і в гривні. Параметри відбору проєктів повинні відповідати критеріям кредитоспроможності та додатковим індивідуальним вимогам до МСП, що встановлюються кредиторами та грантодавцями. Міжнародні кредитні програми, що діють в Україні, погоджуються з урядом, відповідають чинному законодавству та представлені такими основними міжнародними інституціями, як [16]:

- Європейський інвестиційний банк;
- Європейський інвестиційний фонд та Європейський Союз;
- Міжнародний банк реконструкції та розвитку;
- європейський банк реконструкції і розвитку.

Серед міжнародних програм в Україні запроваджені також програми, що складаються з поєднання декількох фінансових інструментів європейської підтримки (EU Blending), що передбачають фінансові гранти та кредитну довгострокову підтримку з відстрочкою платежу для корпоративного сектору економіки. Держава при цьому оновила модель роботи з інституціями ЄС та приватними інвесторами і грантодавцями для забезпечення розширення та подальшого розвитку міжнародної співпраці. Слід звернути увагу на те, що представлені міжнародні кредитні та грантові програми передбачають додаткові виплати за створення нових робочих місць або розширення штату працівників діючих підприємств більш ніж на 30 %. Відстежування ситуації в міжнародному співробітництві щодо міжнародних кредитних програм задіяні Державна служба зайнятості та Український фонд Стартапів [10]. Розглянемо приклад державної підтримки міжнародного кредитування корпоративного сектора економіки на основі програми «підтримка підприємств паливно-енергетичного комплексу», що представлено на рис. 4.

Представлена державна програма розроблена відповідно до порядку надання державної підтримки підприємствам паливно-енергетичного комплексу, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 19.06.2023 № 627 та реалізується Фондом розвитку підприємництва через уповноважені банки. Представлена державна підтримка міжнародного кредитування у сфері ПЕК працюватиме до 31.03.2025 року, відповідно до цього терміну МСП та великий корпоративний сектор, може звернутися за отриманням державної підтримки за міжнародним кредитом.

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

Рис. 4. Державна підтримка міжнародного кредитування підприємств паливно-енергетичного комплексу

Джерело: згруповано автором на основі [18].

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

Основна увага приділяється пункту, за яким підприємство не визнаний банкрутом або стосовно нього не порушено справу про банкрутство. Відповідність підприємства чи стартапу критеріям, установленим цією Програмою, визначається уповноваженим банком, перелік яких знаходиться на сайті самої програми. Уповноваженим банком може виступати банк, що має наявність працюючого кредитного портфеля з обслуговування МСП у розмірі не менше 50 000 000,00 гривень [11].

Як бачимо із рис. 4, представлена програма реалізується Фондом розвитку підприємництва в Україні та є однією з найактуальніших на даний момент. Міжнародні кредити, за якими надається державна підтримка, виділяються на відновлення, ремонт або заміну пошкоджених внаслідок бойових дій об'єктів енергетичної інфраструктури теплових електростанцій та теплоелектроцентралей, що підтверджується відповідно встановленими актами перевірки та інспекції.

Програма «Відновлення фінансування інвестиційних проєктів МСП на сході України», або FinancEast, є також частиною державної підтримки міжнародного кредитування корпоративного сектору економіки. Її основна мета – це запуск нових або вдосконалення діючих інвестиційно-привабливих проєктів МСП, що зареєстровані або здійснюють діяльність на підконтрольних Уряду України територіях Донецької і Луганської областей. Представниками міжнародного кредитування виступають Європейський Союз через Німецький банк розвитку KfW. Реалізацію Програми забезпечує Фонд розвитку підприємництва через державних партнерів у вигляді міських, обласних, районних адміністрацій, органів місцевого самоврядування, представників територіальних, сільських та селищних громад. Основні параметри та умови Програми [15]:

- розмір компенсації – 50 % від суми проєкту;
- максимально можлива сума фінансування – 150 тис. євро;
- мінімальний строк кредиту – 2 роки.

Програма передбачає невеликі суми фінансування і розрахована на МСП, що тільки починають свою діяльність. Державні органи влади різного рівня, аналізують ситуацію в регіональному розрізі, створюють конкурсні комісії, що відбирають найцікавіші пропозиції для кредитування.

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

Яскравий приклад демонструють представники Тернопільської ОДА, що спільно з Фондом розвитку підприємництва (ФРП) у межах Стратегії розвитку МСП Тернопільської області до 2025 року передбачили часткове відшкодування відсоткових ставок за кредитами для МСП [19]. Головна мета Програми – зменшити навантаження на МСП Тернопільської області за рахунок зниження кредитної відсоткової ставки на 50 %. Міжнародне кредитування за ініціативою Тернопільської ОДА відбувається за рахунок позик від Уряду Німеччини через Німецький банк розвитку (KfW) та представників Європейського Союзу – EU4Business. Основними учасниками Програми є МСП (суб'єкти підприємництва, що підпадають під визначення МСП згідно з положеннями Господарського кодексу України), виробничі потужності яких розміщені на території Тернопільської області, зокрема це [12]:

- МСП середня кількість працівників становить від 50 до 250 осіб, річний дохід не перевищує 50 млн євро;

- МСП середня кількість працівників не перевищує 50 осіб, а річний дохід не перевищує 10 млн євро.

Максимальний розмір кредитування не перевищує 100 тис. євро, процентна річна ставка – 15 %, термін кредитування – 2 роки.

Загалом, Програма з підтримки фінансування інвестиційних проєктів корпоративного сектору економіки за пріоритетними напрямками реалізується з 2012 року, коли було підписано договір про співпрацю між Кабінетом Міністрів України в особі Міністерства фінансів України через Фонд розвитку підприємництва та Європейської Комісії через Німецький банк розвитку, при цьому максимальне кредитування можливе на суму не більше 500 тис. євро строком на 3 роки для фінансування обігового капіталу та 6 років для фінансування інвестиційних проєктів. Ця програма діє по областях, підконтрольних Уряду України.

З лютого 2024 року в Україні створена нова ініціативна програма SME Fund 2024 – грантова підтримка при реєстрації об'єктів інтелектуальної власності в країнах ЄС. З боку ЄС ініціативною стороною виступає Європейська комісія та Відомство інтелектуальної власності Європейського Союзу (EUIPO) [2]. Програма спрямована на підтримку українських МСП у галузі інтелектуальної власності, що дасть можливість залучити МСП до європейського та світового економічного ринку капіталу. Програма триватиме до 6 грудня 2024 року та дає можливість усім учасникам зареєструвати свої об'єкти інтелектуальної власності в межах Європейського Союзу.

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

Висновки і пропозиції. Державна підтримка міжнародного кредитування корпоративного сектору економіки знайшли чітке відображення у програмах підтримки та інших проєктах реалізованих Мінекономіки за підтримки Уряду та міжнародних партнерів. Розвиток виробництва різних видів сільськогосподарської продукції, стимулювання розвитку будівельної галузі, залучення інвестицій у МСП військового сектору, підтримка несировинного експорту та інші – це лише частина проєктів, що почали активно реалізовуватися із другої половини 2022 року, а сама кількість таких програм та проєктів збільшилась на 74 % в порівнянні із періодом 2020-2021 років. Участь корпоративного сектору економіки в таких програмах дає можливість державі збільшувати доходи від валютної виручки підприємств, на основі чого буде відроджена переробна промисловість, що є пріоритетним напрямком розвитку. Держава розуміє, що МСП створює дві третини показника ВВП та понад 80% нових робочих місць в Україні, таким чином залучення більшої кількості підприємств та міжнародних партнерів, дасть змогу досягнути ще більшої інтегрованості України до ринків Європейського Союзу та відкриє нові можливості швидше адаптувати і підготувати економіку до вступу в ЄС.

Список використаних джерел

1. Аналіз актуального стану та пропозиції щодо покращення умов для підприємства в Україні. Career Hub. 2022. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://careerhub.in.ua/doslidzhennya-analiz-aktualnogo-stand/>.
2. Грантова підтримка українського малого та середнього бізнесу щодо реєстрації об'єктів інтелектуальної власності в ЄС – SME Fund 2024 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ukrpatent.org/uk/news/main/sme-fund-2024-hrantova-pidtrymka-23012024#:~:text=SME%20Fund%202024%20-%20грантова%20програма,2023%20-%>.
3. Державні програми підтримки розвитку підприємництва в Україні. Фонд розвитку підприємництва [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bdf.gov.ua/uk/dlyapidpryemstv>.
4. Обруч Г. В. Проблеми і перспективи розвитку малого та середнього підприємництва в Україні / Г. В. Обруч, Б. Л. Іванюта, К. В. Журавльов // Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2018. – № 61. - С. 53–62.
5. Огляд грантових програм фінансування для МСП [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://business.diia.gov.ua/knowledge/programi-finansuvanna/oglad-grantovih-program-finansuvanna-dla-msp>.
6. Огляд міжнародних програм фінансування для МСП [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://business.diia.gov.ua/knowledge/programi-finansuvanna/oglad-miznarodnih-program-finansuvanna-dla-msp>.

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

7. Огляд національних програм фінансування для МСП [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://business.diaa.gov.ua/knowledge/programi-finansuvanna/oglad-nacionalnih-program-finansuvanna-dla-msp>.

8. Піхняк Т. А. Сучасні виклики для економічного розвитку малого підприємництва в Україні [Електронний ресурс] / Т. А. Піхняк // Приазовський економічний Вісник. – 2021. – Вип. 2(25). – Режим доступу: http://rev.kpu.zp.ua/journals/2021/2_25_ukr/7.pdf.

9. Програма «Доступні кредити 5–7–9%. Українське право [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ukrainepravo.com/news/ukraine/zminy-doderzhavnoyiprogramy-dostupni-kredyty-5-7-9>.

10. Програма з відновлення фінансування інвестиційних проектів малих і середніх підприємств на Сході України [Електронний ресурс] / Фонд розвитку підприємництва. – Режим доступу: <https://bdf.am.com.ua/programs/prohrama-z-vidnovlennia-finansuvannia-investytsiynukh-proektiv-malykh-i-serednikh-pidpriemstv-na-skhodi-ukrainy>.

11. Програма з підтримки фінансування інвестиційних проектів малих та середніх підприємств за пріоритетними напрямками [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bdf.gov.ua/programs/prohrama-z-pidtrymky-finansuvannia-investytsiynukh-proektiv-malykh-ta-serednikh-pidpriemstv-za-priorytetnymy-napriamamy>.

12. Програма часткового відшкодування відсоткових ставок за кредитами банків для суб'єктів малого і середнього підприємництва Тернопільщини [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bdf.gov.ua/programs/prohrama-chastkovoho-vidshkoduvannia-vidsotkovykh-stavok-za-kredytamy-bankiv-dlia-sub-ektiv-maloho-i-serednoho-pidpriemnytstva-ternopilshchyny>.

13. Садчикова І. В. Державне регулювання кредитного ринку в умовах військового стану в Україні / І. В. Садчикова, В. С. Садчиков // Проблеми і перспективи економіки та управління : науковий журнал. – 2022. – № 3(31). – С. 190-199.

14. Садчикова І. В. Фінансові інструменти розвитку кредитного ринку України в період військового стану / І. В. Садчикова, В. С. Садчиков // Науковий вісник Полісся. – 2022. – № 2(25). – С. 190-204.

15. Системна підтримка інвестиційного кредитування МСП в Україні / Німецько-Український фонд [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://guf.gov.ua>.

16. Скрипниченко М. І. Інструментальний аналіз розриву ВВП в Україні / М. І. Скрипниченко, Г. Ю. Яценко // Економіка і прогнозування. – 2018. – № 1. – С. 58–78.

17. Стратегія розвитку фінансового сектору України до 2025 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://mof.gov.ua/storage/files/Strategija_financovogo_sektoru_ua.pdf.

18. Урядова програма «Підтримка підприємств паливно-енергетичного комплексу» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bdf.gov.ua/programs/prohrama-pidtrymka-pidpriemstv-palyvno-enerhetychnoho-kompleksu/>.

19. Фонд розвитку підприємництва. Річний звіт 2021 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://mof.gov.ua/storage/files/FRP%20Report%202021_UA_.pdf.

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

---

20. Financial instruments to ensure sustainable development in the post-shock period of the national economy recovery / Dubyna M., Parubets O., Zelenska O., Yevtushenko Y., Muzyka V., Serdiuk D. // Management Theory and Studies for Rural Business and Infrastructure Development. – 2023. – Vol. 45(4). – Pp. 390–398. DOI: <https://doi.org/10.15544/mts.2023.38>.

21. Modelling the impact of sme lending on business value added / A. Ivashchenko, Ye. Polishchuk, M. Dubyna, S. Smerichevskiyi, A. Kornyliuk // Acta Innovations. 2023. № 48. С. 5-21.

22. The Role of Digitalization in Ensuring the Financial and Economic Security of Trading Enterprises Under the Conditions of External Shocks / M. Dubyna, L. Verbivska, O. Kalchenko, V. Dmytrovska, D. Pilevych, I. Lysohor // International Journal of Safety and Security Engineering. – October, 2023. – Vol. 13, No. 5. – Pp. 821-833. DOI: <https://doi.org/10.18280/ijssse.130506>.

References

1. Analiz aktualnogo stanu ta propozytsii shchodo pokrashchennia umov dlia pidpriemnytstva v Ukraini. Career Hub [Analysis of the current situation and proposals for improving conditions for entrepreneurship in Ukraine. Career Hub]. (2022). <https://careerhub.in.ua/doslidzhennya-analiz-aktualnogo-stan/>.

2. Hrantova pidtrymka ukrainskoho maloho ta serednogo biznesu shchodo reiestratsii obektiv intelektualnoi vlasnosti v YeS – SME Fund 2024 [Grant support for Ukrainian small and medium-sized businesses regarding the registration of intellectual property objects in the EU - SME Fund 2024]. (2024). <https://ukrpatent.org/uk/news/main/sme-fund-2024-hrantova-pidtrymka-23012024#:~:text=SME%20Fund%202024%20-%20грантова%20програма,2023%20-%>.

3. Derzhavni prohramy pidtrymky rozvytku pidpriemnytstva v Ukraini. Fond rozvytku pidpriemnytstva [State programs to support the development of entrepreneurship in Ukraine. Entrepreneurship Development Fund]. (n.d.). <https://bdf.gov.ua/uk/dlyapidpnyemstv>.

4. Obruch, H.V., Ivaniuta, B.L., Zhuravlov, K.V. (2018). Problemy i perspektyvy rozvytku maloho ta serednogo pid-priemnytstva v Ukraini [Problems and prospects for the development of small and medium-sized enterprises in Ukraine]. *Visnyk ekonomiky transportu i promyslovosti – Herald of the economy of transport and industry*, (61), 53–62.

5. Ohliad hrantovykh prohram finansuvannia dlia MSP [Overview of financing grant programs for SMEs]. (n.d.). <https://business.diia.gov.ua/knowledge/programi-finansuvanna/oglad-grantovih-program-finansuvanna-dla-msp>.

6. Ohliad mizhnarodnykh prohram finansuvannia dlia MSP [Overview of international financing programs for SMEs]. (n.d.). <https://business.diia.gov.ua/knowledge/programi-finansuvanna/oglad-mizhnarodnih-program-finansuvanna-dla-msp>.

7. Ohliad natsionalnykh prohram finansuvannia dlia MSP [Overview of national financing programs for SMEs]. (n.d.). <https://business.diia.gov.ua/knowledge/programi-finansuvanna/oglad-nacionalnih-program-finansuvanna-dla-msp>.

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

---

8. Pikhniak, T.A. (2021). Suchasni vyklyky dlia ekonomichnoho rozvytku maloho pidpriemnytstva v Ukraini [Modern challenges for the economic development of small business in Ukraine]. *Pryazovskyi ekonomichnyi Visnyk – Pryazovsky Economic Bulletin*, 2(25). http://pev.kpu.zp.ua/journals/2021/2_25_ukr/7.pdf.

9. Prohrama «Dostupni kredyty 5–7–9%. Ukrainske pravo [Program "Affordable loans 5-7-9%". Ukrainian law]. (n.d.). <https://ukrainepravo.com/news/ukraine/zminydo-derzhavnoyiprogramy-dostupni-kredyty-5-7-9>.

10. ENTREPRENEURSHIP DEVELOPMENT FUND (n.d.). *Prohrama z vidnovlennia finansuvannia investytsiinykh proektiv malykh i serednikh pidpriemstv na Skhodi Ukrainy [Program for the restoration of financing of investment projects of small and medium-sized enterprises in the East of Ukraine]*. <https://bdf.am.com.ua/programs/prohrama-z-vidnovlennia-finansuvannia-investytsiinykh-proektiv-malykh-i-serednikh-pidpriemstv-na-skhodi-ukrainy>.

11. Prohrama z pidtrymky finansuvannia investytsiinykh proektiv malykh ta serednikh pidpriemstv za priorytetnymy napriamamy [Program to support the financing of investment projects of small and medium-sized enterprises in priority directions]. (n.d.). <https://bdf.gov.ua/programs/prohrama-z-pidtrymky-finansuvannia-investytsiinykh-proektiv-malykh-ta-serednikh-pidpriemstv-za-priorytetnymy-napriamamy>.

12. Prohrama chastkovoho vidshkoduvannia vidsotkovykh stavok za kredytamy bankiv dlia subiektiv maloho i serednoho pidpriemnytstva Ternopilshchyny [Program of partial reimbursement of interest rates on bank loans for subjects of small and medium-sized enterprises of the Ternopil region]. (n.d.). <https://bdf.gov.ua/programs/prohrama-chastkovoho-vidshkoduvannia-vidsotkovykh-stavok-za-kredytamy-bankiv-dlia-subiektiv-maloho-i-serednoho-pidpriemnytstva-ternopilshchyny>.

13. Sadchykova, I.V., Sadchykov, V.S. (2022). Derzhavne rehuliuвання kredytnoho rynku v umovakh viiskovoho stanu v Ukraini [State regulation of the credit market in the conditions of martial law in Ukraine]. *Problemy i perspektyvy ekonomiky ta upravlinnia – Problems and prospects of economics and management*, (3(31)), 190-199.

14. Sadchykova, I.V., Sadchykov, V.S. (2022). Finansovi instrumenty rozvytku kredytnoho rynku Ukrainy v period viiskovoho stanu [Financial instruments for the development of the credit market of Ukraine in the period of war]. *Naukovyi visnyk Polissia – Polissia Scientific Bulletin*, (2(25)), 190-204.

15. Nimetsko-Ukrainskyi fond [German-Ukrainian Fund]. (n.d.). *Systemna pidtrymka investytsiinoho kredytuvannia MSP v Ukraini – Systemic support of investment lending to SMEs in Ukraine*. <http://guf.gov.ua>.

16. Skrypnychenko, M.I., Yatsenko, H.Yu. (2018). Instrumentalni analiz rozryvu VVP v Ukraini [Instrumental analysis of the GDP gap in Ukraine]. *Ekonomika i prohnozuvannia – Economics and forecasting*, (1), 58–78.

17. Stratehiiia rozvytku finansovoho sektoru Ukrainy do 2025 roku [Strategy for the development of the financial sector of Ukraine until 2025]. (n.d.). https://mof.gov.ua/storage/files/Strategija_financovogo_sektoru_ua.pdf.

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

---

18. Uriadova prohrama «Pidtrymka pidpriemstv palyvno-enerhetychnoho kompleksu» [Government program "Support of enterprises of the fuel and energy complex"]. (n.d.). <https://bdf.gov.ua/programs/prohrama-pidtrymka-pidpriemstv-palyvno-enerhetychnoho-kompleksu/>.

19. Fond rozvytku pidpriemnytstva. Richnyi zvit 2021 [Entrepreneurship Development Fund. Annual report 2021]. (2021). https://mof.gov.ua/storage/files/FRP%20Report%202021_UA_.pdf.

20. Dubyna, M., Parubets, O., Zelenska, O. ., Yevtushenko, Y., Muzyka, V., & Serdiuk, D. (2023). Financial instruments to ensure sustainable development in the post-shock period of the national economy recovery. *Management Theory and Studies for Rural Business and Infrastructure Development*, 45(4), 390–398. <https://doi.org/10.15544/mts.2023.38>

21. Ivashchenko, A., Polishchuk, Ye., Dubyna, M., Smerichevskiy, S., Kornyliuk, A. (2023). Modelling the impact of sme lending on business value added. *Acta Innovations*, (48), 5-21.

22. Dubyna, M., Verbivska, L., Kalchenko, O., Dmytrovska, V., Pilevych, D., Lysohor, I. (October, 2023). The Role of Digitalization in Ensuring the Financial and Economic Security of Trading Enterprises Under the Conditions of External Shocks. *International Journal of Safety and Security Engineering*, 13(5), 821-833. <https://doi.org/10.18280/ijssse.130506>.

Отримано 29.01.2024

UDC 338.242:[339.727.3:334.78](477)

JEL Classification: G38; G21

Olha Kalchenko

PhD in Economics, Associate Professor,
Associate Professor of Department of Finance, Banking and Insurance
Chernihiv Polytechnic National University (Chernihiv, Ukraine)

E-mail: onkalchenko.2014@gmail.com. **ORCID:** <http://orcid.org/0000-0002-7120-9843>

ResearcherID: [H-2185-2014](https://orcid.org/0000-0002-7120-9843) **Scopus Author ID:** [57220056099](https://orcid.org/0000-0002-7120-9843)

Yurii Semenyuk

Graduate Student of the Department of Finance, Banking and Insurance
Chernihiv Polytechnic National University (Chernihiv, Ukraine)

E-mail: semenyuk75@gmail.com. **ORCID:** <https://orcid.org/0009-0000-9446-6239>

**STATE SUPPORT OF INTERNATIONAL LENDING OF THE
CORPORATE SECTOR OF THE ECONOMY IN UKRAINE**

Abstract. *The article defines the place and role of the state in the formation of the international lending policy of the corporate sector of the economy. Emphasis is placed on the theoretical and methodological coverage of the main principles of state support for international lending to small and medium-sized enterprises. An overview of legislative initiatives in the field*

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

---

of entrepreneurship and ways of supporting them under credit and grant programs is provided. The Strategy for the Development of the Financial Sector of Ukraine until 2025 was analyzed in detail and three stages of crisis phenomena in the state's economy were formed, on the basis of which state support for international lending to the corporate sector of the economy was implemented. Structured dynamic indicators of Ukraine's position in international rankings, including: competitiveness index, ease of doing business index, economic freedom index, and investment attractiveness index. A thorough analysis of the strengths and weaknesses of the lending business environment related to the corporate sector of the economy, as assessed by international organizations, was conducted. Specific features of such state support programs as: grant support presented by "eRobota" and "Own business", state credit program "Affordable credits 5-7-9". Presented international programs of lending and financing of the corporate sector in Ukraine, represented by such components as: the "Digital Europe" program, the USAID "Competitive Economy of Ukraine" program, the "Fit for Partnership with Germany" program, the "Application and implementation of the Association Agreement between the EU and Ukraine" program in the field of trade/ EU4Business and the program "Development of small and medium-sized enterprises: economic integration of internally displaced persons and business recovery. Analyzed examples of state support for international lending to the corporate sector of the economy on the basis of such programs as: the program "support of enterprises of the fuel and energy complex", the program "Recovery of financing of investment projects of SMEs in the east of Ukraine" or FinancEast, the European support program EU Blending, the program of the German Government and representatives of the European Union – EU4Business, SME Fund 2024 program.

Key words: lending, international organizations, state lending program, corporate sector of the economy, small and medium-sized enterprises, international credit programs, grants, business entities, industry development, investment lending.

Fig.: 4. Table: 1. References: 22.

Бібліографічний опис для цитування:

Грубляк О. М., Семенюк Ю. І. Державна підтримка міжнародного кредитування корпоративного сектору економіки в Україні. *Науковий вісник Полісся*. 2024. № 1(28). С.339-356.